

EL FONS FOTOGRÀFIC DE LLUÍS TERRÉS I PÀMPOLS

Josep Ignasi Rodríguez Duque

Servei d'Audiovisuals de l'Institut d'Estudis Ilerdencs

L'obra de Lluís Terrés i Pàmpols

Nascut a Argentina, de pares catalans, Lluís Terrés (1911-1979) va viure la major part de la seva vida a Lleida. Gran afeccionat a la fotografia i a la història, a mitjans dels anys quaranta va començar l'obra que ell mateix va titular *Un Momento de la Historia de Lérida*; havia de ser una obra que documentés com estava la ciutat en aquells moments i com es desenvolupava, i en la qual inclouria gran profusió de fotografies dels seus carrers. Aquesta Història es va començar pels voltants de l'any 1943 i havia de constar, inicialment de quatre volums, dels quals arribà a fer tan sols dos. Al primer volum, datat el 1953, es van presentant tot un seguit de fotografies i textos sobre Lleida, llegendes, notícies, etc., fonamentalment extretes de biblioteques. També hi ha comentaris sobre la Guerra Civil viscuda a Lleida. Les fotografies són, en la seva major part, del fotògraf Farran i de Ramon Borràs. El segon volum ja està més adreçat a la descripció dels barris i carrers de Lleida. Comença per donar una ullada per les barriades perifèriques (Balàfia, Pardinyes, Secà de Sant Pere, etc.) per anar cada vegada més cap al centre de la ciutat. En algunes zones hi ha la descripció detallada dels carrers, amb les botigues que hi havia, el nom dels seus propietaris, l'activitat, i el número de carrer. A més de les seves fotografies, Lluís Terrés va incloure-hi d'altres de Ramon Borràs i d'altres adquirides a l'Arxiu Mas, de Barcelona. Ambdós volums estan totalment manuscrits, amb lletra gran i clara. En la seva major part escrit en castellà, però té alguns fragments escrits en català. A partir dels anys 1953 i 1954 va començar ell mateix a fer-se les fotografies, realitzant una gran quantitat de negatius que mai no van arribar a ser positivats. Estaven destinats als dos volums següents que no es van fer. L'any 1999, el seu fill, Lluís Terrés i Saltó, va manifestar la possibilitat de cedir el fons a la nostra institució, perquè pogués ser inventariat, i divulgat dins de les activitats del Servei d'Audiovisuals. Segons això, el conveni de cessió es signà el 30 de juny de 2000.

Inventari del fons

L'inventari del fons semblava no plantejar excessius problemes ja que era un conjunt bastant uniforme, i realitzat amb una finalitat concreta. Malgrat tot, ens trobàvem amb dos conjunts diferents d'imatges, positius i negatius, entre els quals la relació existia però no constava. Els negatius estaven en carpetes per rodets, en les quals no constava normalment cap dada; únicament, aquestes carpetes estaven agrupades per barris de Lleida dins de l'arxivador original; els positius estaven amuntegats en diversos calaixos, sense cap ordre, però al dors gairebé sempre porten les dades que Lluís Terrés apuntava: data, lloc, descripció de peculiaritats de la imatge i comentaris personals. Al davant d'aquesta problemàtica, es va decidir realitzar l'inventari dels dos apartats per separat, i quan estiguessin complets, començar a establir les relacions entre ells. Es va utilitzar la base de dades FileMaker, sistema Macintosh, amb dos models de fitxa que tot seguit veurem

Fitxa de Negatius

Classificació: Es van establir una sèrie de paraules clau; tenint present la unitat del fons, bàsicament aquestes corresponen a les diferents zones de la ciutat de Lleida, tant barris com demarcacions urbanes. Cap Pont, Seu Vella, El Canyeret, La Bordeta, Pardinyes, Balàfia, Camp d'Esports, Barri Antic, Riu Segre, Secà de Sant Pere; es va afegir alguna

classificació més, com les vistes aèries, i un apartat de Diversos, per incloure algunes fotografies familiars intercalades en els rodets.

Negatiu Original: aquí s'introdueix la ubicació del negatiu dins de l'arxivador original. Es crea el camp *Calaix*, i la numeració s'estableix entre 1 i 6 (núm. de calaixos).

Numeració: Es va numerar cada rodet (a partir de l'1), amb el camp *Rodet*; i dins d'aquest es crea al camp *Núm.*, corresponent al negatiu; com cada negatiu es digitalitzà per al seu inventari, fou necessari crear el camp *Còpia digital*, on es fa constar el núm. de C.D., on es guarda la imatge (se crea una carpeta per rodet).

Descripció: Tenint present les característiques del fons, es planteja la descripció de forma molt uniforme: carrers identificats, xamfrans, botigues identificades, vianants i vehicles; evidentment, sempre hi ha detalls significatius o curiosos per fer-hi constar.

Observacions: Es deixa aquest camp per a incloure dades que no entrarien en els anteriors o que es refereixen a la conservació (negatius defectuosos, subexposats, doble imatge, etc.).

Per últim, afegiríem els camps *Emulsió* (blanc i negre - color), *Format* (6 x 6, 4'5 x 6, 6 x 9 cm, i excepcionalment, 35 mm), *Data*, si consta i *Imatge*, camp en què es col·loca la imatge digital a baixa resolució, suficient per a visualització en pantalla.

Fitxa de Positius

Aquest inventari sols té la finalitat de completar el de negatius, amb les dades que Lluís Terrés apuntava al dors; per aquesta raó, el tipus de fitxa és més senzill. Camps per a la introducció de dades:

Numeració: Es va numerar cada positiu (a partir de l'1), amb el camp *Núm.*; es crea el camp *Còpia digital*, on es fa constar el núm. de C.D., on es guarda la imatge; cal afegir que únicament es digitalitzen les fotografies que no són de Lluís Terrés.

Descripció: S'intenta unificar la descripció amb el fitxer de negatius, quant a la imatge, i es transcriu tot el text manuscrit al dors de les fotografies.

Observacions: Al marge d'incloure dades que no entrarien en els anteriors, es fa constar aquí l'origen de la foto (normalment adquisició).

Autor: Camp que en l'inventari de negatius s'obvia i que aquí sols s'utilitza per a imatges que no són de Lluís Terrés.

Per últim, afegiríem els camps *Data*, si consta i *Imatge*, camp en què es col·loca la imatge digital a baixa resolució, suficient per a visualització en pantalla.

La documentació del fons

Un cop completat el doble inventari, el procés es va dur a terme de la següent manera; quant a la cronologia, es parteix d'un positiu datat i identificat es busca el negatiu del qual ha estat extret; aquest darrer es data de forma segura; com estem parlant de rodets realitzats en un mateix dia, presumiblement datem la totalitat de imatges del rodet. Aquest mateix procés s'aplica a la identificació de la imatge; si identifiquem un espai concret, sabem que la resta d'imatges del rodet ha de ser dels voltants. Aquesta és una tasca que actualment està en curs; del fons de negatius (5923), tenim identificats

aproximadament el 80%, i datats el 60%; possiblement cal afegir que serà pràcticament impossible completar el fons però esperem arribar com a mínim al 90 % en ambdós casos.

110-350-03: Antic barri del Canyeret de Lleida, al vessant del Turó de la Seu Vella (1953); Lluís Terrés volia fotografiar els carrers sense gent; però en les vistes d'aquest barri no defugia retratar la vida quotidiana.

115-379-11: Carrer Major de Lleida (1954); vianants en dia de festa.

172-487-06: Vista aèria de Lleida (1954); les vistes aèries havien de completar els llibres de fotografia de Lluís Terrés; es preocupà de tenir un bon reportatge de la ciutat des de diversos angles.

206-595-01: Carrer Anselm Clavé de Lleida (1953); seria una vista característica de Lluís Terrés, destinada al seu llibre; interessa que el carrer estigui el més buit possible, per això les fotografies estan fetes en diumenge i a primera hora del matí.